

Δέν πιστεύω νὰ περιμένετε νὰ περιγράψω τὸ Παρίσι. Αὐτὸ δὰ ἔλειπε. Μὰ ὑπάρχει μεγαλειότερη κοινοτοπία ; Ποιὸς δὲν ἔγραψε καὶ ποιὸς δὲν μίλησε γι' αὐτό ; Θέλουν νὰ ποῦν ὅμως πὼς εἶναι πάντα νέο καὶ πὼς πάντα κάτι βρίσκει νὰ πῆ κανεὶς γιὰ τὴν πόλιν αὐτήν, ὅπου ζοῦν, κινουῦνται, ἐργάζονται, γλεντοῦν, ἀγαποῦν, χάσκουν, ὀνειρεύονται ὅλες οἱ φυλὲς τοῦ Ἰσραήλ. Γιατί, ὅπως γνωρίζετε, τὸ Παρίσι εἶναι τὸ μέγα δειγματολόγιον τῆς ἀνθρωπότητος. Τί ἀγαπᾷ ὁ κύριος ; Ἀμερικανούς ; Ἐχομε. Ἀραπίνες ; Ἐχομε. Ἰνδοὺς ; Ἐχομε. Ἀνθρώπους γιὰ ὅλα τὰ γούστα καὶ ὅλες τὶς ἀνάγκες. Μόνον ἥλιο δὲν ἔχομε. Ὁ ἥλιος ποὺ κατατυραννεῖ τὴν Ἀθήνα ἐδῶ μᾶς κάνει ἀντικάμαρα. Ὁ παρισινὸς ἥλιος δὲν συγκρίνεται οὔτε μὲ ἓνα ἑλληνικὸ σπαρματσέτο. Ἐποτίθεται ὅτι ἀνατέλλει τὴν 7ην πρωῒνῃ καὶ παριστάνει τὴν δύσιν τὴν 8ην. Εἶναι περιέργον πὼς ἓνας Παρισινὸς κατορθώνει καὶ προσανατολίζεται... Ἐρώτησα μιὰν ἡμέρα γιὰ μιὰ μικρὴ γαλλικὴ πόλιν ποὺ πέφτει. Κάποιοι μοῦ εἶπαν : «Πρὸς ἀνατολάς». Καὶ μοῦ ἔδειξαν ἓνα μέρος τοῦ ὀρίζοντος, ποὺ ἔκαιε πίσω ἀπὸ ἓνα σύννεφο ἓνα λουμίνι. Αὐτὸ ἦτο ἡ ἀνατολή ! Ἐν τούτοις μιὰ φορὰ στὰ δέκα χρόνια παθαίνουν οἱ Παρισίνοι καὶ ἀπὸ ἡλίαςιν. Αὐτὸ εἶναι τὸ μόνον ἔγκλημα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐνέχεται ὁ παρισινὸς ἥλιος. Γιὰ τίποτε ἄλλο δὲν μπορείτε νὰ τὸν ἐνοχοποιήσετε. Γιατὶ θὰ ἀποδείξη ἀμέσως τὸ ἄλλοθι...

Ἡ λιακάδα εἶναι εἶδος πολυτελείας στὸ Παρίσι. Τὸ πεζοδρόμιο ποὺ ἔχει ἀντηλιά γίνεται ἀντικείμενον γενικοῦ θαυμασμοῦ.

Πὼς ὅμως συμβαίνει τὸ θαῦμα αὐτὸ τῆς ἀφθόνου βλαστήσεως χωρὶς τὴν ἐπέμβασιν τοῦ ἡλίου ; Τὰ περίχωρα εἶναι πνιγμένα στὸ πράσινο. Κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς μικρὲς ἓνα γύρω πόλεις — καὶ πρέπει νὰ εἶδα εἴκοσι ὡς τώρα — εἶναι ἓνας δλόκληρος ἀνθών. Λουλούδια σπάνια καὶ δένδρα ποὺ φυτρώνουν χωρὶς ἥλιο. Ἄν ρωτήσετε ἓνα ρόδον ποῖον ἔχει πατέρα, δὲν ξέρει νὰ σᾶς πῆ. Εἶναι σὰν τὰ μοντέρνα παιδιά... Ἀπὸ τὴν ἀπορίαν, ὅμως, αὐτὴ μπορείτε νὰ βγῆτε ἅμα ρίξετε μιὰ ματιὰ γύρω σας καὶ δῆτε τὸ Σηκουάνα. Αὐτὸς εἶναι ἡ τροφός, ἡ εὔτραφῆς παραμάννα, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἡ γαλλικὴ γῆ θυζαίνει ἀκατάπανστα τὴν ζωὴν. Γι' αὐτὸ τὰ πανύψηλα δένδρα, ἡ καταπράσινες καστανιὲς καὶ ἡ φιλλύρες, κάτω ἀπὸ τὶς ὁποῖες ὁ Ἀλφόνσος Κὰρ ἔπλεξε τὸ εἰδύλλιον ποὺ ἔκανε νὰ κλάψουν ἄλλοτε τὰ μάτια τῶν ρωμαντικῶν κοριτσιῶν τῆς Ἀθήνας, γέρνουν μὲ εὐγνωμοσύνη κοντὰ στὶς ὄχθες.

Εἶπα γιὰ τὸ πράσινο ποὺ ὀργιάζει. Ἄμ' τί νὰ πῆ κανεὶς γιὰ τὸ μαῦρο, ποὺ ἐπίσης ὀργιάζει μέσα στὴν πρωτεύουσα ; Σπίτια μαῦρα, δρόμοι, πεζοδρόμια, ἀγάλματα, ὅλα μαῦρα. Καὶ τώρα ἐξηγῶ γιατί εἶναι τόσον δημοφιλῆς ἡ Ζοζεφίνα Μπαϊκερ, τὸ ἄστρο τοῦ «Καζινὸ ντὲ Παρί». Τὸ Παρίσι δὲν μὲ ξάφνιασε ὅπως περίμενα. Αὐτὸ μπορεί νὰ ὀφείλεται καὶ στὸ χαρακτήρῳ μου. Ἐπειτα ἐμεῖς οἱ Ἀθηναῖοι εἴμαστε σπουδαῖοι ἄνθρωποι... Δὲν ξέρω πὼς τὰ καταφέρνουμε καὶ τά... μαντεύουμε ὅλα καὶ τὰ

ζοῦμε τόσο πολὺ διὰ τῆς φαντασίας, ὥστε νὰ μᾶς φαίνονται ξε-
πειτα σὰν παληές γνωριμίες. Μοῦ ἤρθε νὰ φωνάξω στὸ Σηκου-
άνα μόλις τὸν εἶδα : «Βρέ, τί γίνεσαι ;» Λές καὶ εἴμαστε συμ-
μαθηταί... Ἄμ' δὲν ἄφησε καὶ τίποτε τὸ μυθιστόρημα ποὺ νὰ
μὴ μᾶς τὸ περιγράψῃ. Ἄμ' ὁ Μελᾶς ; Ξεχνᾶμε τίς θαυμάσιες,
τίς ἀριστουργηματικὲς πινελιές του ;

Εἶπα γιὰ τὸν ἥλιο τοῦ Παρισιοῦ. Θὰ ξαναμιλήσω γι' αὐ-
τόν. Δὲν θὰ τὸν θρῖσω, διότι δὲν εἶναι γενναῖον νὰ ὑβρίζῃ κα-
νεὶς τοὺς ἀπόντας... Θὰ ἐπανέλθω ὁμως γιὰτι ἐν τῷ μεταξὺ μοῦ
κατέβηκε μιὰ μεγαλοφυῆς ἰδέα. Τὸ Παρίσι δὲν ἔχει ἥλιο, ἔχει ὁ-
μως ἀφθονία γυναικῶν. Ἐμεῖς πάλι ἔχουμε ἥλιο καὶ δὲν ἔχουμε
μισὴ γυναίκα. Δὲν θὰ μποροῦσε, ἀρὰ γε, νὰ γίνῃ μιὰ συμφω-
νία ; Νὰ τοὺς στείλουμε ἥλιο καὶ νὰ μᾶς στείλουν μερικὰ θηλυ-
κὰ γιὰ τὴν διακόσμησιν τῶν περιπάτων μας ;

Ἄλλάξω γνώμην. Αὐτὰ δὲν γίνονται. Διότι καὶ ὁ ἀθηναϊ-
κὸς ἥλιος ἐρχόμενος εἰς Παρισίους θὰ ἐξαφανισθῇ ὀπισθεν τῶν
νεφῶν καὶ τὰ θηλυκὰ μεταβαίνοντα εἰς Ἀθήνας θὰ ὑποστοῦν
τὴν ἰδίαν τύχην...

Εἶναι μιὰ ἀληθινὴ ἀπόλαυσις νὰ περιπατῇ κανεὶς στὰ παρι-
σιναῖα bouleβάρτα. Προχθὲς ποὺ ἔκοβα βόλτες στὴν ἀβενὺ des
Champs Elysées ἄκουγα γύρω μου διάφορες κομπῆς κυριοῦ-
λες νὰ μιλοῦν μὲ κυρίους γιὰ διάφορα ζητήματα. Τί σὸνμπ ποὺ
εἶναι αὐτοὶ οἱ Παριζιάνοι ; διαρκῶς μιλοῦν γαλλικά !...

Μόλις πάτησα στὸ Παρίσι ἐπῆγα στὸ Κοιμητήριον τοῦ Πιέρ
Λασέζ. Ἄδιόρθωτος ρομαντικός, θέλησα νὰ πάω λίγα ἄνθη τῆς
ἀττικῆς γῆς, ποὺ μοῦ τὰ εἶχαν προσφέρει, εἰς τὸν τάφον τοῦ
Μυσοῦ. Καὶ πῆγα σὰν παλαιὸς πρωτοετῆς φοιτητής. Ἐνόμιζα
πὼς θὰ τὸν εὔρω ἔρημον, πὼς ὁ ἄνεμος τοῦ ρεαλισμοῦ καὶ τοῦ
μοντερνισμοῦ θὰ τοῦ εἶχαν μαράνει τὸ τελευταῖον φύλλον. Γελά-
στηκα. Ὁ τάφος τοῦ ποιητοῦ τῶν Νυκτῶν ἦταν γεμᾶτος ἀπὸ
ἄσπρα καὶ λιλά ἄνθη, βρεγμένα μὲ δάκρυα. Ἐπάρχουν, λοιπόν,
ἀκόμη ἄνθρωποι στὴ Γαλλία ποὺ θυμοῦνται τὴν συμπαθητικὴν
ἱστορίαν τῆς Μιμῆς Πενσόν ;